

Aan de gemeenteraad
cc commissieleden
cc pers

DATUM 11 juni 2026
ZAAKNUMMER 1942646
BEHANDELD DOOR K. Werkhoven
TELEFOON +31356291979
UW KENMERK zaaknummer 1942646
BIJLAGEN 2
BETREFT Uitkomsten Benchmark in relatie tot motie M25-055

Geachte raadsleden,

Aanleiding

In de [motie M25-55](#) heeft uw raad het college opgedragen een benchmark uit te voeren. Op [11 februari 2026](#) hebben wij u laten weten de in de motie genoemde deadline niet te halen en u in het tweede kwartaal van 2026 te informeren over de uitkomsten. Inmiddels is de benchmark door Berenschot uitgevoerd en kunnen wij de uitkomsten met u delen.

Doel en opzet van de benchmark

Het doel van het uitvoeren van de benchmark is om inzicht te verkrijgen in de benodigde personele formatie en organisatie-inrichting, passend bij de al vastgestelde opgaven en ambities van de nieuwe gemeente Hilversum. De benchmark is als het ware een 'foto' van de huidige situatie met als peildatum 1 januari 2026. Deze 'foto' is gebaseerd op de begrotingen 2026 van de gemeente Hilversum en de gemeente Wijdmeren en de formatie van de samengevoegde ambtelijke organisatie. Voor een goede vergelijking van de formatie zijn ook de apparaatskosten in kaart gebracht en is er rekening gehouden met verschil in uitbesteding en inrichting tussen gemeenten.

Er is gekozen voor het uitvoeren van een benchmark op hoofdlijnen, mede omdat het uitvoeren van een volledige benchmark tijdens de ambtelijke samenvoeging teveel belasting op de organisatie zou opleveren. De benchmark op hoofdlijnen volgt hetzelfde proces als een uitgebreide benchmark met het verschil dat de formatiegesprekken met een projectgroep, bestaande uit HR en Control, zijn gevoerd en niet met de teammanagers (waar nodig zijn aan hen verdiepende vragen gesteld).

Voor het uitvoeren van de benchmark is door Berenschot een referentiegroep van 7 gemeenten samengesteld. Het betreft de gemeenten Alphen a/d Rijn, Amstelveen-Aalsmeer, Apeldoorn, Delft, Ede, Helmond, Heerlen (alleen voor het primaire proces). Bij het samenstellen van deze referentiegroep is voornamelijk gekeken naar het inwoneraantal, sociale structuur, centrumfunctie, stedelijkheid en de mate van regie. Om rekening te houden met de resterende verschillen zijn er meer dan 200 werklastindicatoren, welke van invloed zijn op formatie inzet, in kaart gebracht.

Beeld op organisatieniveau

Onze samengestelde gemeente heeft in totaal € 172,5 miljoen aan vergeleken formatie- en apparaatskosten. Deze kosten zijn 5% lager dan het gemiddelde in de referentiegroep, wat in euro's een verschil van € 8,0 miljoen betekent.

Deze formatie- en apparaatskosten zijn afgezet tegen het aantal inwoners van de gemeente en niet gecorrigeerd met de geïnventariseerde werklastindicatoren.

In de benchmark zijn vier hoofdthema's in kaart gebracht:

- Bedrijfsvoering thema's
- Fysieke thema's
- Sociale thema's
- Algemene thema's (*Openbare orde en veiligheid, economie en toerisme, belastingen, KCC en burgerzaken*).

Beeld op hoofdlijnen voor de vier thema's (bedrijfsvoering, fysiek, sociaal, algemeen)

Thema Bedrijfsvoering

De formatie- en apparaatskosten voor de bedrijfsvoering thema's bedragen in totaal € 49,2 miljoen. Het aantal formatieplaatsen is de belangrijkste werklastindicator voor de bedrijfsvoering. Wanneer de kosten worden afgezet tegen de totale formatie, dan zijn deze kosten 2% lager dan gemiddeld in de referentiegroep (-€ 0,8 miljoen).

Thema Fysiek

De formatie- en apparaatskosten voor de fysieke thema's bedragen in totaal € 76,5 miljoen. Deze kosten zijn 2% lager per inwoner dan het gemiddelde van de referentiegroep. In euro's betreft het verschil met het gemiddelde € 1,8 miljoen.

Thema Sociaal

De formatie- en apparaatskosten voor de sociale thema's bedragen in totaal € 32,0 miljoen. Deze kosten zijn 19% lager per inwoner dan het gemiddelde van de referentiegroep. In euro's betreft het verschil met het gemiddelde € 7,4 miljoen.

Thema Algemeen

De formatie- en apparaatskosten voor de algemene thema's bedragen in totaal € 14,7 miljoen. Deze kosten liggen 2% hoger dan het gemiddelde in de referentiegroep (+€ 0,3 miljoen). Onder algemene thema's worden verstaan: openbare orde en veiligheid, economie en toerisme, belastingen, KCC en burgerzaken.

Als bijlage hebben we de opvallende kenmerken en werklastindicatoren uit de benchmark van onze nieuwe gemeente toegevoegd. Deze kenmerken geven (deels) duiding op de bovengenoemde financiële afwijkingen.

Benchmark in relatie tot de voorjaarsnota

De motie M25-55 kwam deels voort uit het veelvuldig refereren aan problemen in de realisatie van ambities vanwege personeelstekort. De resultaten van de benchmark tonen aan dat in de organisatie op onderdelen sprake is van lagere formatie en daarmee minder capaciteit beschikbaar is. Het is aannemelijk dat dit een van de onderliggende oorzaken van het achterblijven van het realisatievermogen kan zijn. Dit naast andere oorzaken, zoals een beperkte beschikbaarheid van leveranciers.

In de collegebrief [Actualiteiten Hilversumse gemeentefinanciën \(1966013\)](#) d.d. 24-04-2026 bent u geïnformeerd dat wij ons vanuit een goede financiële positie blijven inzetten voor de realisatie van onze ambities, maar ook dat we de meerjarenraming dienen te beoordelen mede in het licht van de veranderde situatie op het wereldtoneel en de economische vooruitzichten. Die lijn wordt in deze voorjaarsnota bevestigd.

Gegeven deze situatie ziet het college daarom geen ruimte om de realisatiekracht nu verder te versterken. Wel wordt in de voorjaarsnota een voorstel gedaan om voor het jeugdbeleid de beweging naar preventie, normalisering, collectivering en versterking van algemene voorzieningen versneld voort te zetten. De benchmark bevestigt dat de capaciteit op dit onderdeel krap is, maar laat ook zien dat de organisatie in staat is om met slimme keuzes, eigen uitvoering en innovatie de transformatie al in gang te zetten.

Verder zetten wij in op behoud van een relatief klein en efficiënt ambtelijk apparaat. Hierbij blijft de samenleving en wat zij nu en in de toekomst nodig heeft, centraal staan.

Slot

Voor verdere verdieping verwijzen wij u naar de meegestuurde presentatie van de benchmark.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera

dr. ir. G.M. van den Top